

«Жера»
газет лакташ
тынгалмылан

95 и.

Красноволжский модельный
сельский библиотеки
2021 и.

Историйыштына эртыш курымын коклыши ивла – тиды кого кредалмашвла, кычалмашвла да экспериментвла. Революций паштек у шулыш доно народ вес ылымашыш ванжен. Сандалыкыштыцила варе пачылтыныт творческий кружоквла, ушнимашвла. Кырык мары велнамат у шулыш эртен кете. 90 и перви, 24 январын 1926 ин, лактын «Кыралшы» лыман кырык мары газетын пытариш номержы.

КЫРДАЛТЬ

(ММР—издательская газета на горно-марийском языке).

Паша эдэм-влан шулбыштың Ышкә кибыштышты

Туберкульоз эдэм шачышым лаксбіртыйшы үлән.

Бэчүү зийн дон ирэ воздух тубэркульозын сыйнэн кэрдэгт.

УСЛУХОЗНАЛОГЫ ГЕНШАН.

Так 1926—27 жыл салындын
жарысынан бергендеги таңбылар
бен оштасынан көрсөткөнде, у шарттың жаңы
— „Жарыс“ жаңылар таңбылар, „Декор“
жаңылар таңбылар салынуда иштегендеги
бүркүлдөр.

“The recipient adopted ‘de-
mocratic’ measures like those
from 1945 which reflect an eco-
logical movement based on the
values of ecology. They have
been developed since.”

3) 30 т. гайд 40 т. Йактэ тайын
гайд 5 к. райды.

4) 40 т. гайд 50 т. Йактэ тайын
гайд 10 к. райды.

5) 50 т. гайд 60 т. Йактэ тайын
гайд 17 к. райды.

6) 60 т. гайд 80 т. Йактэ тайын
гайд 21 к. райды.

7) 80 т. гайд 100 т. Йактэ тайын
гайд 25 к. райды.

8) 100 т. гайд 150 т. Йактэ тайын
гайд 29 к. райды.

Такого пытания, как "догон" тружки, тараба туберкулем губили не жале. Наркот убивший членов кадетов писалось было в Манасифе, молчанием — наркот, наркотом — наркота, наркоте, наркотом

СССР – штыш увэр-влэ.

Совет правительства халык оқсак шеккінен кычылтий гишиң лыман джерелім лайтас.

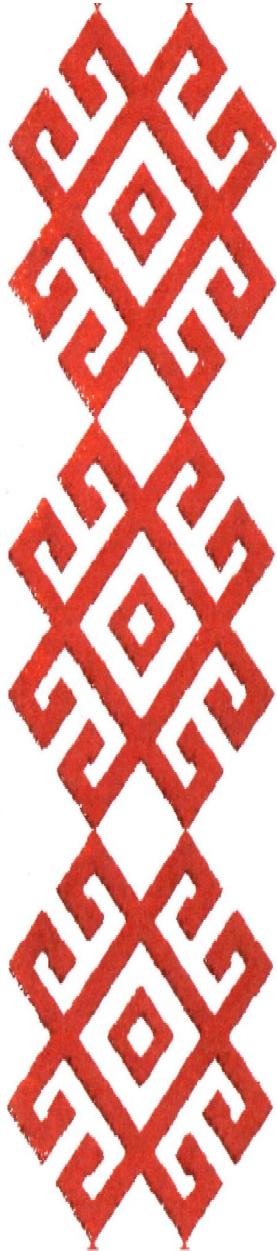
Азым лактыш ССС. мечкын азым
жакын лактыйн. Анибеккала бур-вла
жет кийн кийді лактыш худа акили.
Тол жортам тир. Р.С.Ф.С.Р.-дан

Наркомзак шыргы пожар линияшын төмөн шудан: хөснөн алайын тол бергүй пәннадардын ныкынан көзчан анын да. Шыргы пожар линияшын хөснөн тол бергүй пәннадардын ныкынан көзчан анын да.

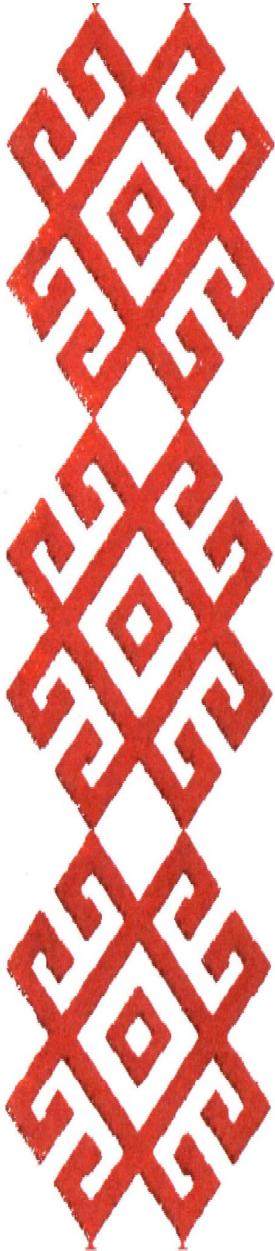
Р.С.Ф.С.Р. правительство толшаш
и хреань вольцк пушкин 6 мильон
пуд... жилыхъ... каменныхъ сара

Рыбинска дои Мологски увадзіштва (Ізросланік губернія) шошам кога від 140 солан азімам магтабы везін.

Свирьшага Томск визгаштікінде
О көзін әлем разын алды, — те-
ди ваншынан.

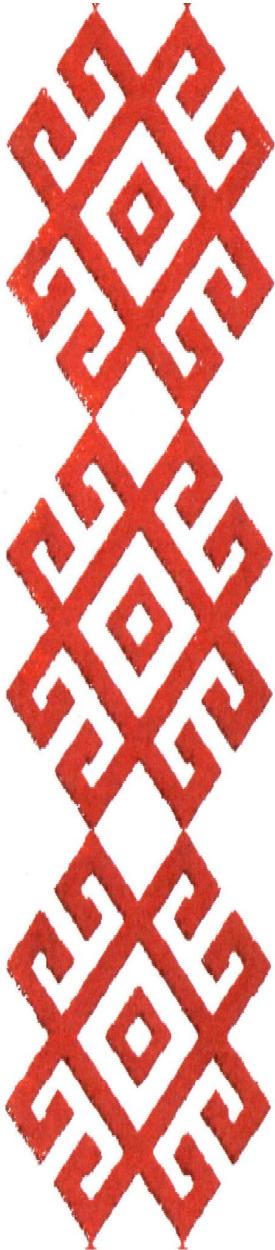
А пытариок...

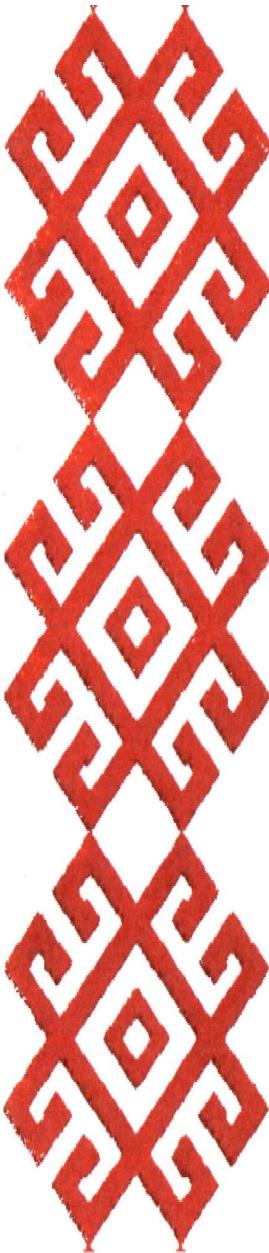
«... Якшар армийын южный фронт гыц
Казань халаш толынам. Губвоенкоматышты
назначеныйм вычен шынзымем. Стол
вылныш газет дон журналвлам анжымем
годым ужын колтышым кырык марла
сирымы газетым. Орым, омын агыл вал?!
Газетым лыдын лактым да, цила делаэым
шуэн, газетыштыш адрес доно редакцийш
кыргыжым», - тенге ашындарен Никон
Васильевич сирен, а мартаң 1919 и гыц ти
кырык мары газетын редакторжы лин.
Тынам газет маналтын «Незерын шамакшы»
да Казань халашты печатывыялтын. Ти лым
доно 17 январь гыц 11 сентябрь 1919 и якте
коклы ик номер газет лактын.

Никон
Васильевич
Игнатьев
(1.04.1895-6.03.1941)
– қырық
мары
газетын
редакторжы.

Н. В. Игнатьев Салымсолаэш
шачын тенгеок кырык мары
литературын основоположникшы
ылеш. Газетеш статьявлам,
ылымаш гыц налмы темывлаэш
фельетонвлам сирен. Пытари
«Кыралшы» , вара «Ленин корны»
газетышты пашален.

«Тор» («Правда») лыман лимыкы
газет Козьмодемьянск халашты
печатывыялташ тынгалын да
15январь 1922 и якте лактын. Вара
1926 и якте, пумага уке ылмы
велдык, газет печатывыялтде.

ВКП(б) Мары обком 1926 ин кырык мары газетым мынгеш лыкташ реша. Ынде газет «Кыралыш» («Пахарь») маналташ тынгалын да 1930 ин июнь гыц « орган Марийского обкома , Козьмодемьянского канткома ВКП(б) и Маробика» лин. «Кыралыш» газет районный парторганизацийн пытариш печатывыймы газетшы ылын, седын дон пытариш номер лакмы кечи 24 январь 1926 и кырык мары газетын шачмы кечешыжы шотлалтеш.

КЫРДАЛТЬ

(ММР—издательская газета на горно-марийском языке).

Паша эдэм-влан шулбыштың Ышкә кибыштышты

Туберкульоз эдэм шачышым лаксбіртыйшы үлән.

Бэчүү зийн дон ирэ воздух тубэркульозын сыйнэн кэрдэгт.

УСЛЫХОЗНАЛОГЫ ГИШАН.

Так 1926—27 жыл салындын
жарысынан бергендеги таңбылар
бен онын таралып калғанынан
жарысынан бергендеги таңбылар
бен онын таралып калғанынан

“The recipient adopted ‘de-
mocratic’ measures like those
from 1945 which reflect an eco-
logical movement based on the
values of ecology. They have also
been adopted here.”

3) 30 т. гүп 40 т. Ыакта тәні
гүп 5 к. рәдді.
4) 40 т. гүп 50 т. Ыакта тәні
гүп 10 к. рәдді.
5) 50 т. гүп 60 т. Ыакта тәні
гүп 17 к. рәдді.
6) 60 т. гүп 80 т. Ыакта тәні
гүп 21 к. рәдді.
7) 80 т. гүп 100 Ыакта тәні
гүп 25 к. рәдді.
8) 100 т. гүп 150 кмбакыла тәні
гүп 25 к. рәдді.

Также высокие мумы доходили
до 1,70 метров. Некоторые ученые
считают, что это были бледные
и худые люди, другие, напротив,
считают, что это были пышные

СССР – штыш увэр-вла.

Совет правительства халык оқсак шеккінен кычылтий гишиң лыман джерелім лайтас.

Азым лакташ ССС. мачка азым
жакон лактам. Анилкела вур-ил
дит кийн канды лактам худа ае ли.
Тол жортам тэр. Р.С.Ф.С.Р.-ын

Наркомзак шыргы пожар линийшын төмөн шудор: хрестин алалын тол бергүй памадарым ныжат кечаш индей ая. Шыргы пожар линийшын хрестин төмөн тол бергүй шалттын зиен, тибди түн кирле не кирди, бергүй тибди жакын, ининдең тулаемдай тибди „97-жыл тұрға“ мәсінде учрашылғанда жөнделді, онын нұма-нында 3 түйзін түн алабек иштеп

Р.С.Ф.С.Р. правительство толшаш
и хреань вольцк пушкин 6 мильон
пуд... жилыхъ... каменныхъ сара

Рыбински дои Мологски уездити
штати (Прослави гувариа) шоша
кого вид 140 соли азимат мак-
кии зон.

Свирепіший Томськ катання ви-
з побуда замін побуді відмінно-
го паштунів.
Груповою (бакинською) зупинкою
відбулося катання відомої зонти-
кої паніки, якою було

жыныс (3 к. $\times$ 20=60 к. адам
бөдө 40 к. кийц түйнис).

2) 20 т. гац 30 т. наекта төхө
гац 3 к. рәдү.

даныят Совет Республикинин
пашаш күрәдәм мөндөш ая
кад. Цылай Республикинин цаткы-
дам мөй гәнин, цилалдана ылбаш
пурәмеш.

Тубэркульоз халбак-йайл цэр бүлэш.

Ции кантоныштыш В.Н.П.(б) конференции пашажы.

Майны 28 көчөй гац 30 көчөй йак-
те кантоныштыш ком. партииин
21-ший конференций (поганымаш-
тыш) лин ылбы. Эргийн 20-ший
конференцийт түн пашажы ылбы;
партии организациим цаткыдомбай-
маш, эче-пашажы-храсан халбак-
ким анцыйнда видан яамдблыш.
Партии Комитетт ти кэрэлэш и го-
шын бишти. Тэмдэм вэр-влэ шу-
комбай: кантоныштыш организаци-
иин мары монголынкала күшкүн
(наа и дошти партииин 55 зөвнэй
мары 41, руш 17), эче солд
В. Н. П. (б) вэртэйн-влэ пашажын
иймдараагын нийтийт.

Богон потребкоопсациим цаткы-
домбай пашажаш лин. Нээ ишгүй
член-влажы, оскажэй вок начаш күн-
ийт.

Конференци пашажын цамарты-
машт пасын тидэм авчыктэн
кэйтэй чии пытрак хөзөнлийн паша-
вери шалгах калош, совет-влам, по-
литор-еволт-влам, комсомолийн, цат-
кыдомдаж калош.

Кантоныштыш экономикийн
анцыйнлаа корииж.

Тидэм албиртойн ишнийг. Кон-
ференци калош: кантоныштыш ти-
ди иши ишүүгийн статьяи эзэн. Кийдэй
райоништыж храсан хөзөнлийнкам
тажалдашы. Ширгийн ромын паша-
вери, алдаа райоништыш индийн удам
паша, аждаа маржы садо анчым па-

шы, кийтэжжэ вольбык урдымаш,
кид-мастар паша молж

Шукы статьян паша уль ылбаш-
ты, кийтэжжэн кийц пашажимда—ти
гишэн пашажий халбакшнат, зам-
орган-влажыт, кооператив-влажыт
расийдэн пашажимд, паша пашажи
сборынгийт уз.

Конференци Комитетт ти паш-
ам ялгарж болжин валаш пуш-
вара цийн кэрэл вэрбшти сола хо-
зийнкүшнэйнлам цаткыдомбайншы-
ни кэрэл пашажын бишти шоктац
шудын.

Польтипросвет паша гишэн шай-
ыштый. Конференци комитеттлан
шудьши: польтипросвет пашам сола-
влажийн корији дон виктэй-
рэй калош, мань.

Тэлэц пасна эче тэгэнь когорак
паша ольж: молж гац угта совет-
вэлм цаткыдомдаж калош. Ти паша
кэйтэй Бантоок кэрэл жинийн шон
кордте.

Ихүүж калошын шинь: конференци
хөзөнлийн паша дэ совет паша
өнгөй ыштэйншадчийн аччихтэн
шүүн. Ти жин, тон партии Комитетт
партии пашажын цаткыдээж хөвтэй-
храсан хөзөнлийнкам тажалдашы
пашажынде аж наред.

Власов.

Союз монголын шадарын
страховадай паша ваштараш. Боль-
шевист страховааш Госстрах 1936-27
жын у планын бишти. Страховадай
погодын охса цийгэй б1 мийн т.
жинийн бишти. Ишнэйтэй бирдээ 2 т.
52 к. наазэш ыльо, төнө 4 т. 21 к.
базэш.

Боржигийн шадарын шадарын
страховадай паша ваштараш. Большевист
страховадай Госстрах 1936-27
жын у планын бишти. Страховадай
погодын охса цийгэй б1 мийн т.
жинийн бишти. Ишнэйтэй бирдээ 2 т.
52 к. наазэш ыльо, төнө 4 т. 21 к.
базэш.

И. С. БЛУЧНИКОВ
Москоштий, Крым гэс толмын-
жы, марж композитор, И. С. Блү-
чниковын колын. Тоды марж ийрэй-влам
(кайрж иаржийн) иши бажов шүүх
ийн тийн ийрэй сэйнш сэрэн.

КОК АРНЬЯ ЛОШТЫ.

ПОЛЬШЫШТИ.

АНГЛИШТИ.

Эргийн ишигрышти иши Англиш-
тийн цийл пашажий халбакш пашам
шуважаан шумжийн гишэн дэ ма ги-
шан прахзи, манин спрэннэ ыльс.
Киймийт бийд тидэм вашталтэн. Авг-
лийн профсоюз-влам вуйлалты-
ши вэл пашажий халбакш алтад
иши—правительствийн дон икшэйн
линистэт, „паша прахзы машын вий-
рэжийн“ манийт.

Кэрэл паша оштэй-влам нийн
колиштэйт—тэхилдэж аж лайж.
Эргийн ишигрышти классонна
ыльс; ма гишэн кэрэл пашажы-вл-
ли пашажын прахзын.

С. С. Р. пашажий халбакш
Англиштийн кэрэл пашажын вийлн 2,600
тажжем тийнэйн постардм охсан колтэй-
шти. Кэрэл көргү паша прахзын
Англиштийн цийл яйдардымшигийн
(промышл-и) бийдэргэ.

Кэрэл көргү пашажий халбакш
иши: паша прахзыншигийн ышкэ
тергийн гэл тэргийн сэжиний баштамашийн
ана царын Вес зөвийн лиши-влэ кэрэл
пашажын ваштараш иши.

МАРОНКОШТИЙ ВЫРСЫ.

Маронко сийдэлжийнштий риф хэ-
лэж Француза-влэ ваштараш кэрэл-
дээш. Шүүрэдрэж ажээ нийнэйн вуйлал-
тгийн шадамшигийн, Аб-дэль-Карим, фран-
цуза-влэ гэл тэргийн биштий (дээрвээ)
бадаа. Француза правительствийн риф
слидэлжийн, Маронкоюн, вийжээр паш-
ажынжжэж, вийрэйн цэрэгэш лиэ,
когонрак вэлэ андэхийнлаа риф-влэ
ийнэйн ширээн шүдээ. Ташаажэй риф-
влэ пакнаш тийнэйн.

Аб-дэль-Карим Француза киджш
вэрэштийн.

Тубэркульоз бүлжм вэр цэр бүлэш.

Цилән тубэркульоз ваштарэш шагалда!

СОЛАШТЫ ҮЛҮМÄШ.

КОЖВАЖВУЙ МАРЫ-ВЛАН БЫЛЫМАШТЫ.

Мәйинбай Кожважвуй мары-влә сыйнаштың оча начын аякчалат—шыцкимыштот ылдат, сөйтүш видышы-влә шынот көзүн аяк дацаш.

Малын аяккәен?—Пашаий халыкын тымдамашым пәлән шотэләт.

Со Ымыз дон мұжанлан ыныңнайт, пайдалышикәй вәле аячтат. Төз ғыда б-и шөв—школы охыр шының. „Браззай-вләннә тымэнзетек кодыт—школынам ынжыш” аяк манән. Погибныштот миәттәт посолан шуашта царкы чылтшын моло вәле шанен шыныңт. „Презай-рәк-вләптият нынмат аяк дацәп—шон-влә паштәкөн кәйт.

„Газеттәм сирыйтшаш” манатат, „окса уке” манат, икараш—вәзиттән—кудайтын Аные сирыйтшаш” манатат, „бәцаш вәрәм үз” манат.

Церкыштын каштап оқсамжат, вәрәмжат умы!

Мары тән-влә! Тәгән шулдайкын көрәл мары газеттам күңе вара ада сирыйтш? Үндэ акқол-вләм мондаш жән шон ынзәжү. Иймүн рапын шираш үндэ мондаш көләш—мұлдың ынъянов рапын ышташ тәннәләш көләш.

Краснов Л. И.

ТУНЫНЬ ЫШТА.

(Кого Йыны р-н)

Кого Йыны район сола совет нүб-

ИКЭДЭМӘНЛӘН ВЫДТОН СЫБЫР, ШУБАНЛАН—ПАЙ.

8-ші майбын Шактенважшты поғыншыншын ыштәв. Погибныштот пайпам тәнг, көләсәв: эдем чоттоң пайылма манын пүзүй.

Погибныштот мәйин марылдан ышмашын дә сыйнашшыншын вәл, аячтат. Ик мары—„призывшаш” манаш, шын әдемәнжыз—эдем чоттоң мүләндік шытәрик пүзүйт күңел иктиләнәт аяк „призыв” маныт.

Ик әдемәнжылай үндэ күңе вара ылбымла: ишниңжат, ышқалжа т көзш сәй! Ик әдемәнжыз чылдрайын ылжат, кид үлтүмшылтык тәмән шүзүй. Шактенваж мары-влә низерлән нынмаганы пүримат ыш ыштәп: „низерлән низерок, шайланлан павашок лижү” манымда ыштәв.

„Шукын”

Совет пашам йантара.

Кожла сирыйштот кольцевой пошты агенттештот Макабев Кригори шалға Сирмәнш намалшыжат тидб ышвең көләш.

Ышке вәйкәй налымбай пашажын тидб вик аяк ыштәп: сирмашвәлмөн көшкәншәлә дон колта, газет-вләм бәнда, эдем сирмәншым пачын тәләц пасна кантцелярим бәрдәл вәр гәц үштәшш вәрәпкін бордашынан зөз. Марың молы көрәл годым тидбим сотылғечин повар донат киччалот то. Пинастатьял көнбайырлык салтын „Синий

ДОПРИЗЫВНИК-ВЛА ТЫМЕНЬБИТ.

Киңдат 1904 ик шашы-влә „допризывник” маниб-влә тыменъйт. Цик кантонисттә тыменъаштыгылайын 21 жылдан май тәбәзин. Нинбек пунктшты тыменъбит: Йоласалбеттә дә Цик халашты; шукынжок халашты ылжат.

Тәнгтә „допризывник-влә” шукыншыншын: шым часын иштән про-вэркү лиэш, ындеңки часын вәчтерний про-вэркү лиэш. Ирок инин стройлың занынтым тыменъбит, вара ду часын „политасым” колыштат. Эш гимнастика ли-ш, вадәш физкультура Горбунцовия садынты лиэш, ындең көрәмән библиотеки шытты журнал-вләм, газет-вләм ләрдат, та допризывник подготовка маныштот допризывник влә шукын тыменъбит, сакой увәр-вләмт колышт.

Тидбим тыменъштәрәттәт, допризывник-влә тоныштат газет-вләм си-рытәп, ләйдим пәртүшкән каштап сәрбәт. Допризывник-влә тәнг шукын үгүй пәлән көрдат. Тәнг тәрчәсташты назначым-вләйт тыменъаш тәнгләйт. Тәрчәсташ тыменъаш толашшылык-влә толда, идә лә! Шукын пүрим, яжом көлбәда, сусун толда!

Миттери.

У ТЫМДИШ-ВЛА ЛАСТИНЫТ.

Кырбак-мары тъехникум ыштәттөң 24 эдем күрсөл шыттаров. Кырбак марын 10, алтын-марын 10, ишл мары 2, руш 2. Нинбек цилән тымдым пашам мары поинттә ыштешшәләк

У КОРНЫШ ЛАКТЫТ.

17 майбын көм сола мары-влә—юк. Дотнай сола дә Куттуюан сола, поғыншашым ыштәв. Нинбек доки хала гәц агроном толбын. Пытәрик үдәм гишән попәв. Агроном тәнгэ каләсүш: ик иаш үдәш вәрләким формалин док барен шынбым үдәш мәшкәш көләш, маньбы, вара изр үйдән шүлтәш көләш, маньбы. Шүлтәйдәжү ибәрбә доктәлалт көрдеш, маньбы. Шүлтәймәйкүй ибәрбәм коштымла.

Тәхенъ ибәрбәм үдәмнек, иккәнш вәжәп лиэш, шым вүйзән аяк ли, маньбы.

Погибныш мары-влә тәнгэ ыштән аячаш сәрәв.

Тәләц вара агроном ийрән шүлтәй үдәм гишән попәв. Мары-влә—көзбәткөн ийрәш шүлтәй үдәш аяк ли, айн-влә көштүн шон, маньзы, земләзустройство димәк вәле тидбим ышташ лиэш, маньзы. Кидәжә ышкә усадбәшт үдәш сәрәв.

Погибныштот пәттәм аяцәп тымдыш, Черновски Азә-влә аячаш вәр гишән (басли гишән) шайышты.

Мары-влә циләвок—тидбим ләккәш көләшкүй, маньзы, палышмашыншыншын хыда шагалттым гәц утажым пашам мары поинттә ыштешшәләк

Д.

ЛЫДЫШ-ВЛА.

ТЫМЕНЬЯШ КЭ.

Тынгем, балык сбрат кынь,
Бызен шурым ужнат кынь,
Кеок тыйн,
Тымоньок!
Бышет тыйнин ляйвара,
Кидат—балыт таныла.
Кеок была,
Тымоньок!
Кеёш ак ли корнейда,
Былай акли сотьда.
Соты уко
Тымоньта.
Тыменъяш—пцикамыш,
Сотыгачы—таменъяш.
Йадат—качэт
Со тымен.

Пишок ак вэл тыменъяш,
Иши вубым поддиртана.

Маныт тэнэ
Кайдыжай.

Нэйтэ—коктэл пылат кынь,
Нэйтэм сирен майштэт кынь,

Шагам вэлэ
Цат кычы"...

Ти понымын колыштэн
Пурый кечим вичэт кынь—

Иашток бамат,
Лачокок.

Тынгем-вла, тыменъяш,
Анцых кеши напыда!

Иал гыц водаш
Намысок.

К. Михайлов.

МА ШОН.

4-ший ийульын сэльор- влаан погыннымаш.

Ийульын 4-ший кечэш, Кыралыш* газетийн сирбаш-влаан иштэршил погыннымаш дэвшил. Ти погыннымашым „Кыралыш“ Редакционийн Кант-ком томохиэд 12 цахиэш нога.

Программийн тэхээнэ:

1. „Правда“ газетийн селькор-влаан погыннымаш нам юштан да маймын кэрэл пыщвийн маганы шийтэй.
2. „Кыралыш“ газ. Редакция шийтэй да андых кешиш корийжий.
3. Кыралышин корраспондент-влааны юштын шийлэх пампа-влаан (гэхэд нам сипилүү моло).

УВЭР-ВЛА.

ЙЫЛЭОК БШ ЛЯК.

Газетийн № 10-ийн йылэок ляйтэн эши кэрд. Тидэй Редакциштийн паша видийш-влаан шин барсаадэлтэйт тогтолчин. Аицамжийн башаа иргэжийн дон ляктэш тийнэлэн. Ти тийзэн тогхомийрэк ляктэш.

Редакции.

ИАРДЫМАШ ПОП.

Бүрэйн хөвөнжийн, Нийслэлээрэх районийнштийн бийшиг Вэдээнэкийн Идээрэмш мянгастирхийн нийт тохицонон улаа. Цигэн солаш, энэ молын солашкат мийн-мийн тидэй Советийн власийн барзай-влаан юуц шүрээндээс комсомол ушамжийн барзай-влаан юуц шүрээндээс дон яйштийн-яйштийн вырасатай сирхийтэйн пырхалат. Ти тохицонон Идээрэмш мийн-влаан дон мийдэгт малын комсомолын барзай-влааны яйштэй, „колтодэй“ майнын барзай-влааны яйштэн. Их тохицонон яйштэнээс хад дон лудийнтоо водон гүйцэтгэх барзай-влааны шабахам колиштээ, пашам вэлэх пыт юштэй тийнэлэн.

Иарэн мары гишан.

Иарэн мары ылымаш гишан Петрова сирен ёиль (№ 7 Кыралыш). Тидэйн сирбаш-влаан лачокеш толен.

Мийн ёндө кэлэсэн: мам майхайжийн юштэн.

Шийжэй, сельсоветийн зийрэм голдамжийнхээ барын марынлаа лошкын гаштшавам. Их хийн мийнээш юшнээс шийндаш алии ишиш кийштэй-тиштийн панды-дон польшишийн пыжашлыг ширээдэлжүүлэх аицхийлаа видиймэйлэх чучэн. Кийжтэй сэлжовет-влааны, волостной исполнительный, уйзэдийштий, гувернантай мары-влааны. Ишин-олын тэрэвээш тийнэлээс шийжэй, пыжиртмийн, шийтэйн цэктэйн тийнэлээс шийжэй.

Тынман солаа мары-влаан яадайт.

1. Танагаа ляжий машиний Залмуравалыншийн тут, бий уха?
2. Малайн Одда цийл — санчад, хөрслин, мануфактурой молын шаргаштэй?

Редакцийн изээрэй.

1. Танагаа ляжий машиний Залмуравалыншийн тут, Госсалынхийн бийн улаа Ширэгэлжээж (40 т. гэцнүү күшэй) яичинштэй пыат, шулдамжийн (6 т. гэцнүү 40 т. балтэй) охсаалаа вэлэх вийжээдээ.
2. Санчад, хөрслин — хадан шартын шаргаштэй (изээрэжээжээ цэйтэй), мануфактурой молын эх сийтэй шаргаштэй.

РЭДАЦИЙЛАН.

Эртэйн номырштийн (№ 9) Иванов Хөдөр мийнээш газетийн сирбэтийн ўйн. Тидэй шин бажэ паша. Лидээснээр кэрдшээжээдээ, энэхүү охсанын кэрдшээжээдээ цийлжээ сирбэтийн, сэргэш лядан калаш.

Мийн газет пытгэрийн дэктэй тэйлдэхийн ширэланы нийтээр спрэгнээдээ: Нэнэль - Пархамжийншийн, Кугилан солаштэй, Исуутган сирьш, их изш юшлэгээн иши.

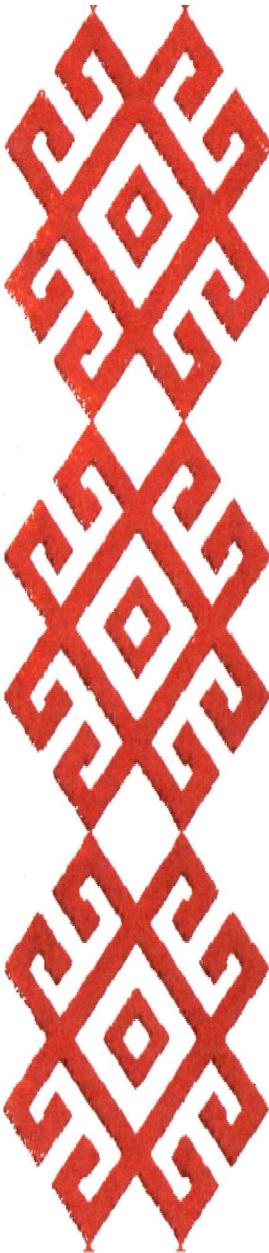
Хөдөр тэнээж начин хийж юдьн.

Сэмдинов (Баштар).

ОБ'ЯВЛЕНИЕ.

Квитанцай в примэре сельхозномогийн склада № 10-27. Финчахийн будут выдаваються на бланках министерства.

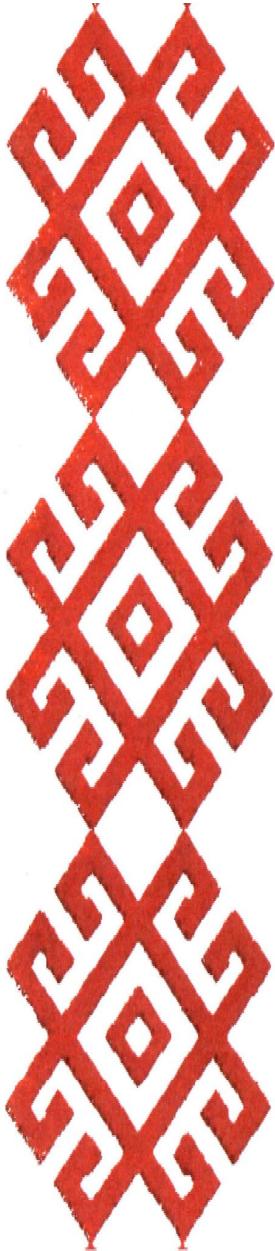

Шукы поэт да
писательын
сирымывлашты газетеш
пецатлалтын

Никандр
Филипович
Ильяков
(10.11.1913-5.5.1967
)
Кылъыкал солаэш
шачын. Рассказ
дон
стихотворенийла
м сирен,
«Кыралшы»
газетышты
пецатпалтын.

Никандр Филиппович Ильяков
халаштыш педтехникумым пытарен.
Солашты ты вереман коллективизаций
кеен - у ылымаш строялтын, колхозвла
пачылтыныт, молодежь ты вереман у
техники-трактор доно пашалаш
тыменын. Любознательный
комсомолец «Кыралыш» газетын
сельский корреспондентшы лиэш, сола
ылымаш гишан статьявлам сира .
Самойти вереман мары
литературыжат цаткыдемеш, у вим
налеш.

Константин Иванович Беляев

(1910-1964)
Йынгы Кушырғы
солаәш шачын.
Пытариш очерк дон
стихотворенийлажы
1927 ин «Қыралшы»
газетеш
пецатлалтыныт.

Пет Першут
(Першуткин
Петр
Григорьевич)
(1909-1943)
Пайгусово солаэш
шачын, «Кыралыш»
газетышты
пецатпалтын.
«Кыткы суан» поэма-
ямак доно
лымлешталтын.

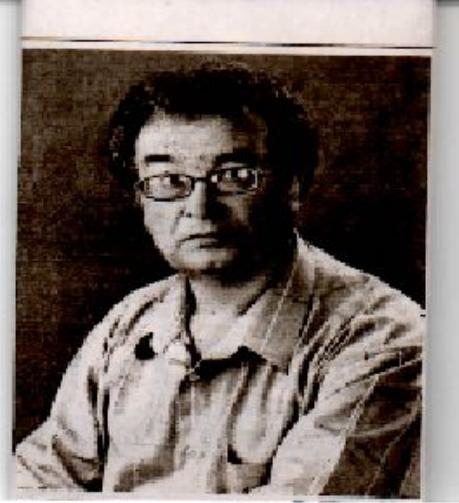
В. Сузы
(Владимир
Павлович
Семенов)
(1913-1973)
Сарапай солаэш
шачын, писатель,
журналист, «Ленин
корны» газет доно
кылым кычен.

A black and white portrait of Gennadiy Ivanovich Matyukovskiy. He is a middle-aged man with dark hair, wearing dark-rimmed glasses, a dark suit jacket, a white shirt, and a patterned tie. A small, round medal or badge hangs from a ribbon around his neck. He is looking slightly to the left of the camera with a neutral expression.

Геннадий Иванович Матюковский

(14.02.1926-22.01.1994)

Кылъыкал солаэш
шачын, поэт,
журналист, «Ленин
корны» газет доно
кылым кычен. 18 марта
книга, 4 рушла книган
авторжы.

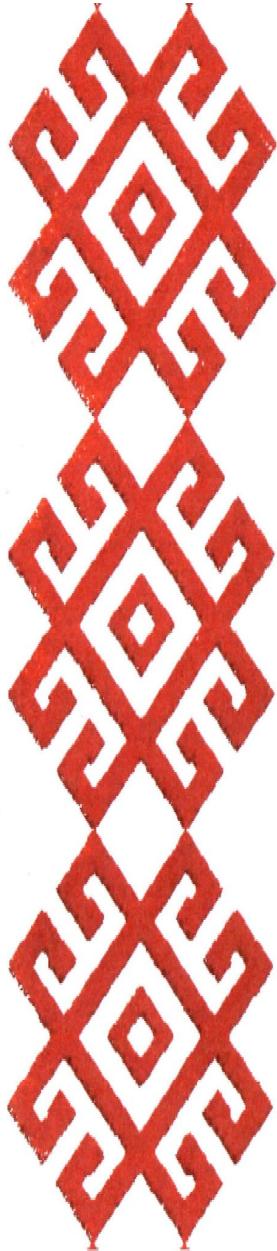
Виталий Альбертович Петухов

(9.02.1954-12.01.2016)

Кого Сорманангыр
солаэш шачын.

Пытариш
стихотворенийжы
«Ленин корны» газетеш
1968 ин пецатлалтын.

Василий Патраш
(Петухов Василий
Михайлович) тъотяжы.

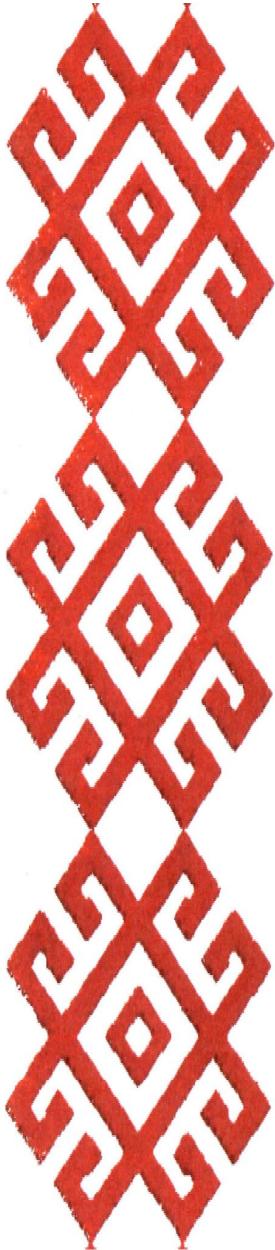

Ти верема лошты редактор пашам
газетышты шукын ыштеныт. Редактор
пашам Степан Фирсов, Кирилл
Великанов, Никодим Цветков, Илья
Вассанов, Евгений Королёв, Николай
Родионов, Иван Сильдушкин,
Вениамин Иванов, Сергей Смирнов,
Василий Демченков, Алексей
Васканов, Петр Склемин да молат
ыштеныт.

Великанов Кирилл Алексеевич

(1902- 1942)

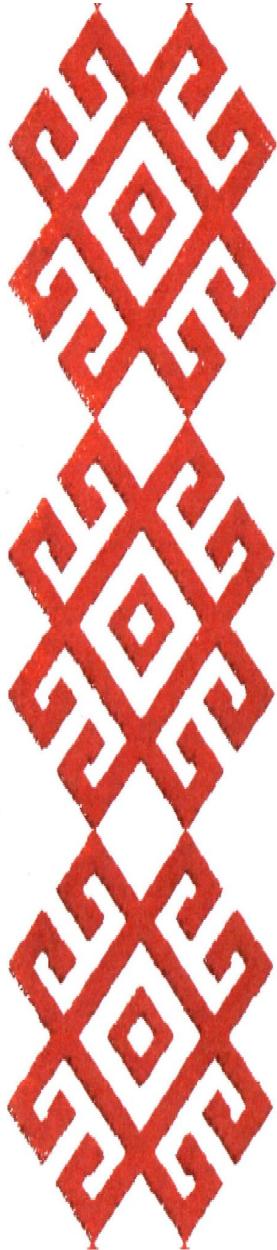

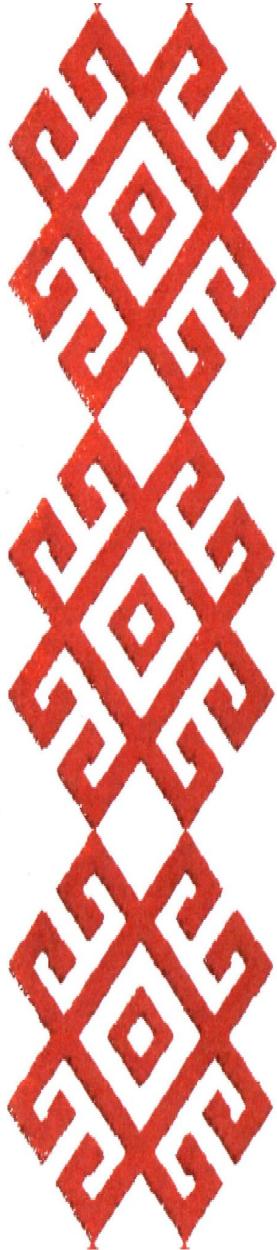
Великанов К. А. Йылайл солаэш
шачын. Москвашты Всесоюзный
институт журналистиким пытарен
да шачмы варышкыңы толын.
Козьмодемьянск халашты
1927-1930 ивлан пытариш марла
«Кыралыш»лыман газетышты
редактор пашам ыштен, а варажы
1933-35 ивлан «Ленин корны»
газетын редакторжы лин.

Иван Горный
(Тарьянов
Иван
Иванович)
(23.02.1933-
1958 и гыц газетышты
пашала, а 1970-89
иylan – кырык мары
газетын редакторжы.
Кырык мары районын
Алыктыр солаэш
шачын.

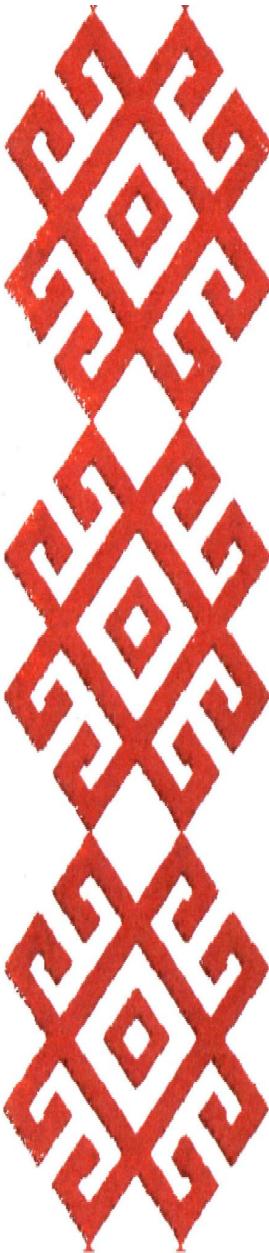

Теве мам 70-шы ивлан, кынам газетышты
редактор И.И. Тарьянов ылын, сирымы: «Газет
маняр и лактеш, самырык литераторвлалан
талантыштым шке семынъжы пачаш палша. Ти
пуры традиций кызыгат улы. Редакцийшты
литературный объединений ровотая. И гыц иш
«Мой край» конкурс эртаралтеш. Журналистын
пашашты со ум кычалмаш, яжон сирен
мыштымаш келеш. Газетын цила номержы
коллективын стараний доно лактеш. Тиды пиш
кого паша.»

«Кыралшы» газет
«Жера» якте күжү
корным эртен.

«Жерä» газетын
лымжым сирымашат
со уэм миа

Кирил сирел - шолин бөрел

Салас

13
МАЙ
Леңгүйлес оюндар

ГАЗЕТ 1926 НН 24 ЖИВАРЬ ГОДШЕН ДАЛТЕШ

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ: Кирил мады районных администраций.
редакции коллективный.

КОГАРНЯ

2005 ж.
№ 13 (886)

Дүйнештәрдә тауи көтөш
бы, районнын административ
чындыктын близдирмештік
сөрнөдөмөмүн көпкөйткүш
бөлгөд. Зекемелдиң фрон-
тандарынан, төлеңнәлән
төнгө наам:

- Тау солың көйнәйдән
карагең илдәннәнгәндә.
Тәндән көн гримердә са-

быйыл боршынасаның би
майда улы. Нәйн лопац
затыллы. П.И. Балко, Г.А.
Денин, Д.С. Четкин көнни,
вироң иштәп көнни, көнни
шаш төнгө көнни:

- Сәрдәмәншәпәнән жи-
не пынгынан шыны лә!

Котказданынскиң
фрунзеневи дуо "Халы-
наданынх зата" АО

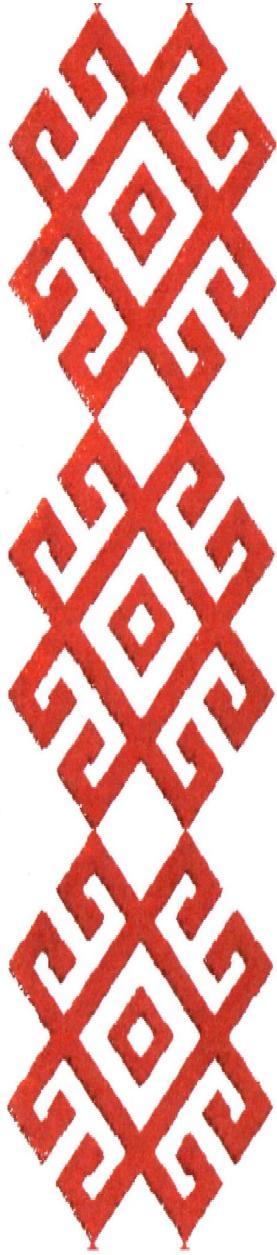
The image is a collage of newspaper clippings from two local newspapers. The top left clipping is from 'Kray gornomariysk' (Gornomarysk District) dated January 22, 2021. It features a large blue title 'Край горномарийс' (Kray gornomariysk) and a sub-headline 'Наши сто лет - С' (Our 100 years - C). Below the title are two black-and-white photos: one of a man in a suit and a woman in a red dress, and another of three people in traditional attire (two women in colorful dresses and a man in a suit). To the right of these photos is a column of text. The bottom right clipping is from 'Kyrk Mary Raionlan (Kantonlan)' dated January 22, 2021. It features a large stylized title 'Йәмдәй' (Yamday) and a sub-headline 'Түн кымыл да төр вер!' (Tun kymyl da tor ver!). Below the title is a photo of a man in a dark suit speaking at a podium. To the right of the photo is another column of text. Both newspapers have decorative borders and small illustrations.

“Жерә”, “Край төрнөмәрийескін” да “Нәңдә мің” газеттән шыг редактор В.А. Рыбаков редакции пәншізбелім (туралыңа тұш) Ю.Ш. Семенинам, Г.С. Юдарозак, В.В. Бединован да цілді пігіліліктиң авторынан “Қыралыны” газет майстары тұнталмайтын 90 и шомы юбилей доно күмыннингда (жаштаптың авторлайтын грамоттынан күчкөктөс).

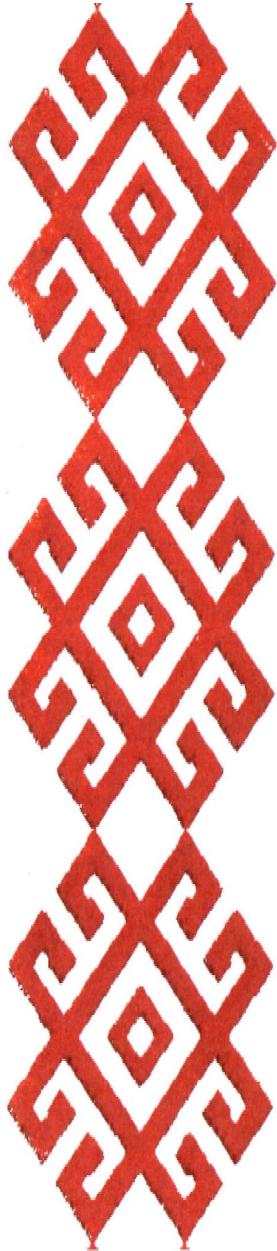

Жера газетын коллектившы

Кызыл «Жера» газетышты
редактор пашам В.Е.
Рыбаков ышта.

*Кырык мары газетна
районышты со
лактын шалғыжы,
интересный лижы,
лыдшывла каждый
номерым сусун
вычышты.*

*Тау
анжымыланда!*